

26

H.M. Mohlabe,
Bethany Mission,
P.O. Trichardtsdal,
10-2-1948.

Mmušo wa Setšhaba.

Kgôrô ya mošate, bakgômana.

Kgôrô ya mošate ke ya ga Mohlabe, Mašumu le Pôpêla le ba ga Masete ke bakgômana. Ke bona bawe ba swanetšego go sekiša melato. Ke ba thuši ba kgoši mererong ya lefase le go tšhireletša kgoši.

Ke gore kgôrô e ngwe le e ngwe e na le bagolo ba yôna, byalo ke bona ba lekgotla. Byalo ka kgôrô ya ga Mašumu e na le makale a mararo, ke Mašumu wa ga Mamotetwa, mogolo wa kgôrô ewe ke Mpedi, kgôrô ya ga Mogagare mogolo ke Motabea, kgôrô ya ga Maseôkôma ke Mabatla mogolo.

Kgôrô ya ga Pôpêla e na le makale a mabedi, ke Pôpêla wa ga Mokana wa tau (Mokwaše) mogolo wa yona ke Mošilo. Ke kgôrô ya Pôpêla wa Segokgomele mogolo wa yona ke Mei.

2 Kgôrô ya ga Masete le yona e na le makale a mabedi, ke kgôrô ya ga Mogoši, mogolo ke Masefane. Kgôrô ya ga Butšwana mogolo ke Sebatana. Byalo banna bawe e lego ba bagolo mo setšabeng ke ba na ba ba ngodilwego ka mo godimo, ke banna ba ba šupago. Ba thušana le bo morwa-rrago kgoši, bawe maina a bôna e lego Lee Mohlabe, Phašuku Mohlabe, Mokaile Mohlabe, Maboi Mohlabe le yêna kgoši Ntšhobyane. Ka moka ga bona ke ba bina tlou, ke bawe kgoši e swanetšego go boledišana na bo pele ga gore e kwe ke batho. Morero o mongwe le o mongwe o swanetše go rera na bo, ke moka ka morago o kgone o botšwa batho.

Ge kgoši e ka fo bitša pitšo lešaba ka moka la kgobakana, ke moka a hlagiša polêlô ya gore e bolelwe ga re ga lešaba bona ba sešu ba ke ba e bolêla ga gona motho yo a ka rabago, batho ka moka ba kgone ba bolêla. Byalo ka gobane kgoši o hlagiša taba ga

3

re ga lekgotla pele ga gore batseta le bakgomana ba e rere, taba ewe e ka se ke ya dirêga, ka baka la gore ba tla thôma go butšiša dipotšišo, byalo batho ba thoma go makala, mowe monna o šele a ka fo émago a re ba ga Mohlabe go bonagala gore taba e a la e boléla goreng gwa re lena beng ba kgôrô la se ke la kwana, byalo rena re ka se ke ra kgona go rera taba nabeng, e be ke re gokaone dikgoši le boéle le bolele taba e rena le tla fo re bitša fêla la tla la re botša. Ga gona se re ka se ganago ge lena beng ba kgôrô le dumelane le morero wa lena.

Ga gona ka mokgwa o mongwe ba swanetše go boéla morago ba yo goma ba boléle ditaba ewe. Ke gore go ganetšana ba swanetše go ganetšana ba leka topeng ya bona, byalo e tla re ge ba kwane ke moka ba kgone ba bitša pitšô ba tsibiša batho gore kgoši e re.

4

Ba gona bakgomana ba kgôrô bawe e lego ba lešika la ka mošate, bawe ba sa tsenego mowe morerong, byalo ke bona bawe ba ka émago ba lwantšha morêrô owe. Empa ba ka se ke ba lwantšha ba dira selo, ka baka la gore banna bawe ba tla éma ba bolela ma baka awe morêrô o rerilego ka ôna. Byalo ge batho ba ile ba tsibišwa morêrô owe, ba swanetše go dira.

Motho yowe a nyatšago molaô, o swanetše gore a beiwe molato, ke gore ba swanetše gore ba mmitše, ke moka lekgotla le moreriše gore naa molato keng o saka wa phetha mowe ba boletšego gore kgoši o nyaka sa gore wena wa se ke wa phetha mowe kgoši a go boletšego. Ge a ka e ka rabêla gabotse o swanetše go swarêlwa, ma baka a bo e ka rabêlo ke a na, ke be ke segona mowe taba e e bolélwa, ka baka la gore e be ke étile, byalo ka re go boya ka kwa taba e, byalo le nna ke ga re ke a nyakêla.

5

Motho yowe a lifišwago, ke motho wa go se kwe ya re ge ba mmotšiša, a re a wa nna e be ke segona a ke tsebe, byalo ba tla mmotša gore tseba lehono, a re ga ke tsebe, ba mmotša gore byalo o ra gore nka be re tle ka gae re go botše, mowe a ka se ke a ba raba ka baka la gore ge a ka re ee, ba tla re a o kgoši e ka kang. Byalo ba swanetše go mmotša gore o swanetše go lefa ka baka la manganga a gago, bôna re sentše se baka, ka gore wa re bolediša

ka maatla. Ka mowe ba bonago, mohlomong ba ka mo ntšhiša pudi go ba pudi tše pedi, ke ya mangangahlaa a lekgotla. Byalo ba mmotše gore o se ke wa tsoga wa boeletša taba e, bagologolo ba re go nyatša kgoši ke go tloga, ge o bona gore kgoši ke mohlankana go ba setlaêla. Setlaêla ke sa pitša ba gotšago mollo ke moka ba e bea godumo ga ôna ya swa ka mokgwa owe mong wa pitša a ratago gore e swe ka ôna. Ka go rialo wena ke wena pitša, mollo ke kgoši, wa boeletša o tla gobala.

6 Ge kgoši e tla tšhabiwa, o hwetšane ba leloko la ga bo kgoši ba mo tšhaba, le lekgotla ga mmôgô le bakgômana le dintona. Mowe o tla hwetšana e legore barôka le ba laudi ba diôwa ka lehlakori. Wa kwa ba re kgoši a e na maaka, mogo o na le meetlwa ke moka ba re thôbêla.

Maina a dintona, ntona e kgolo ke Mašumu Motabea, wa bobedi ke Phašuku Mohlabe le Makwale Šaai.

Motabea lekgotla la gagwe ke Motala Mongale, Patši Mašumu, Mabatla Maseôkôma, Moketšelo Maseôkôma le Madome Moyene.

Phašuku lekgotla la gagwe ke Modiše Masete, Sebatana Masete, Mpe Šaai le Lee Mohlabe.

Makwale Šaai lekgotla la gagwe ke Dimpampa Magomane, Matšobane Šaai, Makene Šaai, Mokolokoto Šokane le Natala Magomane.

Byalo makgotla a na ka moka tšatši le gona le ditaba lekgotleng la mošate ba swanetše go ba gôna, e le gore monna yo a nyakago go ba gôna ditabeng tša go ahlola, e ka no ba gona a ba rakele. Monna yowe a ka rego ge a raba taba a se ke a raba tšôna a ba mošale mcrago, ba re ke lentšu la kgorong a lešalwe morago.

7 Banna ba na ba go sekiša melato, ke banna ba go tia, ba hlôgô tša di pududu, ba bangwe e no ba banna ba go tia, byalo melaô ka moka ba theeletša ba kgalabye ba bagolo, ka gobane ge o kwa ba re lefate le leswa le êma ka le letala. Ba kile ba bôna melato le melatwana, ka go rialo ba re molato o ahlola ka molato o mongwe. Byalo ba kgalabye ba swanetše go a kanya ka molato o ba kilego ba o bôna.

Dintona tšena ga mmôgô le bakgômana le lekgotla, modirô wa

bona ke go sekiša melato le go thuša kgoši ditabeng tše dingwe tše byalo ka go ntšha peu ge le baka lefihlile, le go loma ngwaga o moswa le ma bapi le kômélélô ya lefase, gore kgoši e swanetše go neša pula, bogoši ke batho, ge naga e ka o mella ka ôna mokgwa o lešaba le tla tšhaba, byalo wa šala o sena batho, mowe motho a ka fô fihlago a go buša.

8 Modirô o mongwe ke go lebella naga, ba e hlokômêla kudu, gore ge manaba ba e tla ba be ba ba bônê pele ke moka ba tsibiše kgoši taba e byalo ba letše phalafala banna ka moka ba kgobakane, ba butšuwe taba e. Monna yo mongwe wa ga Makôkôrôpô ba re ke Serite o ile a re a e tšwa mokgopeng a hwetšana meila e e me ka khweting ya matlale, byalo e be e le mathômô meila e ba gona mo lefaseng le, byalo monna a re go e bôna a gopola gore mohlomong ke tau, le yôna tau go bontšhagala gore o be a sa e tsebe. A kitima ka lebelo a libile motseng wa mošate, a fihla a hlaba mokgoši ge a tsena ka kgôrô, a re sebata kgomo banna. Banna ba rwala marumo ba mo hlakanyetša kgorong, ba re molato keng a re ke bone tau ka mo khweting ya matlale.

Banna ba tloga ba ya, e be gôna le ngwedi wa le topa nta, ba ile ge ba fihla matlale, ba re go yêna o e bônê kae, a re go bôna šela, ge banna ba batamela, ba bôna e le gore ke meila, ba re o ra selo se a re ee, ba sega ba goma, ba gapa meila ba ya nayô ka gae.

9 Taba e e ile ya kwiša banna bohloko, e rile gosasa bawe ba go kwa mokgoši, ba tsogêla mošate go kwa gore mokgoši ke wang. Ba ba hlalošetša gore mokgoši e be go hlaba Makôkôrôpô a re sebata kgomo, banna kganthe o ra meila ya kgoši. Ba mmošiša gore meila e awe tsebe naa, monna a re ke a e tseba ke ~~ix~~ Jim, byalo lehono o reng o hlaba mokgoši wa sebata kgomo, a re dikgoši byalo nna ke be ke re ke sengwe, ka gobane e be e le bošego ka se ke ka gopola gore ke seruiwa. Kgomo e na le dinaka le gona di gorôšitšwe, a ke a gopola gore go sane le seruiwa se sengwe se se sa nago lefokeng. Ba ile ba motswarêla, gela e be e le mosegare e be ba tla mea molato. Ka baka la gore tšatši le lengwe o be a

ka no hlaba mokgoši batho ba se ke ba hlôkômêla kganthe yêna o
bolêla therešo byalo manaba a tsena.

Lekgotla.

10 Lekgotla la baeletši ba kgoši, ke beng ba kgôrô, bakgômana
le batseta, byalo ka maina a bakgômana bawe ke ba ngodilego ka
godimo lekgotleng la mošate, le mantona awe ke a ngodilego ka
godimo.

Mašumu ke ntona e bile ke wa lekgotla la kgorong ya ga
Mohlabe ka kgorong ya gagwe ke moahludi. O bile mona tulong e
na, ka baka la gore o be a na le lešaba, le gôna ditaba di ile
tša fapantšha ke morena Segopane papago Mašumu le Mohlabe.
Mašumu e be e le kgoši, byalo Mohlabe e le molata ka gobane
Mašumu ke mogolo wa Mohlabe.

Le ge ba ile ba fapana ka mokgwa owe, fêla bana ba motho a
ba lwe, Mašumu a tloga a ya Monamolla empa mohlang a tšo go boya
ke moka ba goma ba kwana, byalo kowa Monamalla o be a ile le
lešaba le lengata. Ge a buile Mohlabe a re, o be o a hlola bana
ba gago, e tla nore yo a nago le manganga ya ba gôna o tla go naê
ka mono.

11 Phašuku, o bile mona modirong o na wa bo a hlodi, ka baka la
gore, papagwe Makgwapeng kgoši ya ga Mohlabe, o ile a tswarêla
kgôrô e na, a se ke a ba le mokgwa go fihlêla a e hwa. Phašuku
ke motlogolo wa ga Morei. Papagwe Makgwapeng e be e le setlaêla,
byalo kudu-kudu e be ba re ke Makgapa, a sepela le naga e, ka
moka. Bo Moletše o be a fihla, ga Mamabolo, Magakala le bo
Phalaborwa. A sepela a rwele diphate (mapara) byalo ge a fihla
kgorong ke moka o thôma go e pella kôpêlô e na, o re Makgwapeng
a re Kôkôulane a tianya mapara a gagwe a bina ke moka ba motse ba
tla tšwa ka malapeng ba lebella, hlôgô ya gagwe e le diala fêla.

Ge a lapile go dira ka mapara, o dula fase, ke moka a bine
madiala tšokotša diala. Madiala tšokotša diala, madiala tšokotša
diala byalo byalo. Ke moka be morufa ka mabêlê le ditloo go ba
sewe motho a ka no se bônago. Ge lebaka la go lema le lekgaufsi
ke moa, o boya gae go tllilo ntšha peu, ka morago ga mo peu e

12 tšwile ke moka wa tloga. Byalo Phašuku ba mofa boahludi bya gore a hlole kgorong ya gagwe e tla re ge di mošitile ke moka a kgone a di iša mošate.

Makwale Šaai yēna o ile a bea ke Mašumu ka go bōna gore a ka se ke a kgona go bōna tša ka Šaleng. Ge ditaba di mošitile o swanetše go ditšea a di iše ga Mašumu byalo Mašumu a di bōne e re ge di mošitile a kgone a di iša ga Mohlabe.

Mašumu o émela di nagana tše Mahlomelong, Šaleng le Mabotana byalo ka ge seatla sa gagwe ka Šaleng e le Makwale ke yēna yowe a émelago d'ṭaba tša ka ntshe. Empa mantona a na ka moka a tii kōma, ka Šaleng yowe kgoši amo filego seša sa kōma ke Mokōlōkōtō Šokane. O bolotša bodikana fela bogwēra byo bolla kgorong ya mošate.

13 Le mo Phalaborwa wa ga Malatši Lemetšane yowe a go ba a dula Mamolomo e be ba mo file seša sa go bolotša bodikana, fela, ge e le bogwēra bo ya mošate. Bogwēra bo ya mošate ka baka la gore ba yo ntšha dihlahle. Bodikana a ba ntšhe dihlahle, ba ntšha kgogo ya setiō, mondi yo mongwe le yo mongwe, byalo dilō tšewe ke tša bōna bawe ba filwego seša ga mmōgō le samphaka, ba ntšhagana. Bogwēra ba yo ntšha dihlahle kowa mošate sewe e lego lesome la dikgogo ke gore lesome la mašeleng.

Matia kōma bawe, ba swanetše go šumiša Madikana mešomō ya bōna ka mokgwa o ba ka kgonago, ka gobane ke ōna moputso wa bona owe ba o hwetšanago Madikaneng, ka gobane bokgwereng ba ka se ke ba bōna selo. Dikgorong tša bōna matia kōma a ba se ke melato.

14 Matia kōma a ba no tia ka lebaka lewe ba le nyakago, ge kgoši e tia ke gona a ba fa tšhidi, ba kgone ba tia, go dirēla gore ge bogwēra byo bolla ke moka baē ba kgobakane mošate ka moka. Kgoši e ba fa tšhidi ya yōna ya go tia kōma, ge motho a be a tia ka tšhidi ya gagwe gona a ka bolotša le bogwēra a ntšha sebego sa ya mošate. Byalo ka Malalatsobeng Lewele yēna ka baka la gore o be a na le tšhidi ya kōma o be a tia kōma ka lebaka lewe yēna a le bonago, a fēla a ntšha sebego sea mošate. Motho wa mohuta owe le mo a tšwago o tšwa a tia kōma bawe a ba tšwe ba tia ka baka la gore a ba na tšhidi ya kōma.

Molaô wa sesotho a o dumele gore motho a tlošwe tulong ewe e mo lebaneng, ka baka la gore tulo ewe a se ya go dulwa ka bohlaele, ke ya gotswallwa. Sewe a ka no lesetšago a se ke a ba fa ke bôna matia kôma, bôna a hloka go ba fa tšhidi ya kôma, ba ka se ke batia kôma.

Seboledi Lekgotleng.

Motho a ka bolêla ka mokgwa owe batho ba bonago gore monna yo o bolêla ditaba, gêla ka ditsebe tšona ba tla kwa, le mantšu a gagwe ba tla a bea pelong. Ka mahlo ba lebeletše gore ke morwa mang, dikgopolo tša bona di gopola lapa la gagwe ga mmôgô le batswadi ba gagwe.

15 Byalo ka ge kgoši le ba reri ba melaô ba ka rera molaô byalo ba bitša batho, yo mongwe wa ba reri ba melaô a êma a hlalošetše lekgotla sewe ba go ba ba serera, ba ka se ke ba kwišiša ka baka la gore molato wa bôna o gona, yowe e lego moledi wa ditaba. Moledi ka mehla ke Makôkôrôpô ka gobane ke yêna molitši wa phalafala.

Ba re go rera taba byalo ba re go dumelana ka yôna, ke moka ba bitša Makôkôrôpô ba mo hlalošetša morero owe o rerilwego, ke moka ba mmotša gore a letše phalafala gore batho ba kgobakane. Ge lešaba le kgobakane ke moka o êma pele ga lešaba o hlalošetša lešaba sewe ba bitšetšwago sôna. Mowe ditaba di tla tsena ditsebeng tša batho.

16 Ge motho a êma a bolêla ba mo lebella gore ke morwa mang, ge ba bôna gore ke molaudi, a ba hlokomele kudu mantšu a gagwe, go tlabaga gwa êma yo mongwe wa leloko le la ba bina tlou, ke moka a bolêla, byalo a bolêla mabapi le polêlô e la ya go ba e bolêla ke molaudi, o tla kwa banna ba êma ba tlatša polêlô ya gagwe.

Lekgotla ge le sekiša melato, motho yo mongwe le yo mongwe yowe e lego monna o swanetše go ba gôna, mowe lekgotla e no bago lona fêla ke mo ba bolêla ditaba tšewe ba nyakago go tsibiša lešaba. Go byalo ka molato wa boloi go swanetše go kgobakana lekgotla fêla ba bolêla ditaba tša motho yowe wa go loya.

Ge go nyakega gore lekgotla le hlakane, ba roma Makôkôrôpô

gore a tšame a ba botša gore ka tšatši la gore le a nyakega mošate. Mošta pele wa lekgotla ke Lee Mohlabe le Madome Mohlabe, ka moragô ga bôna ke Matsoboloko Mašumu, Mapalakanye Mašumu, Mabatla Maseôkôma le batseta ba mošate bawe e lego ba ga Masete, Matau Masete le Matšeka Masete kgorong ya ga Pôpêla ke Mošilo le Mei. Mauwane Makôkôrôpô ke ma ditsela, ke gore moromiwa.

17 Melatong e megolo, ba roma Masete, byalo ka melato ya komellô go ba ge gona le taba e kgolo ewe e swanetšego gore e tle e bônê ke ba Magakala, ke Masete yowe a swanetšego go bolêla ditaba tšewe. Byalo ka kômêlêlô, ka gobane Morena Tima Mogolo Mahlo o ile a tšea lenaka la ga Mohlabe la pula a le tšea diatleng tša Mohumagadi Marebele. Ge letšatši le fiša ba roma Masete gore a yo tsihiša gore bana ba a swa, e seng go loba e be ba sa lobe ka gobane naka la pula ke la ga Mohlabe.

18 Mowe lekgotleng la bôna yo mongwe le yo mongwe o swanetše go ba gôna, ge motho a ka se ke a ba gôna o swanetše go bolêla lebaka lewe le ilego la dira gore a se ke a ba gôna. Lebaka la go kwala ke go ya boeti le go fokola, mowe a ba na taba naê. Ge a ile a no swara ke medirô, e seng medirô ya malw-tšiši a bana, la mathômô ba tla moswarêla ba mmotša gore a se ke a tsoga a boeletša. Ge a ka tsoga a boeletša ke molato, ba swanetše go mo lifiša. O lifiša ke lekgotla ka ntle le kgoši, ba mo lifiša ka pudi go ba pudi tše pedi, ka gobane go bônagala gore o nyatša lekgotla. Ka moka ga tšona ba di bolaya, mohlong ba bolaya ka e tee gwašala e ngwe, ke pudi ya lekgotla ba tla e bolaya tšatši la morêrô o mongwe.

Pitšô.

Byalo ka ge morêrô o thôma wa rera ke lekgotla ga mmôgô le kgoši, byalo tšatši lewe lešaba le swanetšego gore le kgobakane le tle le kwe tša pitšô, kgoši e swanetše goba gôna, le gôna kgoši ke kgwerere phate madula ba diile a e felo. Yo mongwe le yo mongwe wa lekgotla o swanetše go ba gôna, fêla yo mongwe go ba ka babedi ba segôna ditaba di a bolêlwa. Go ka se ke gwa kgonega ge e ka ba lekgotla e ka ba ka babedi go ba ka bararo mowe pitšong.

19

Merêrô ewe e rêrago ke lekgotla ga mmôgô le kgoši ke e na,
Kôma, Malope, kômšlêlô, Marumo, Balôfi, Baloi, Madutla, Lekgêtho,
Ditloo marapô le peu.

Kôma.

Bana ge ba nyaka go bolla, ba thôma ka go thuba kgorong ya
mošate, Mašoboro le Mathumaša ba lala ba fidiša kgoši boroko.
Byalo ka go rialo mowe kgoši e swanetše gore e bitše lekgotla e
ba bege taba e, gore bana ba lena ba lala ba mphoka. Byalo
lekgotla ge le bôna gore bana ba godile le re kgoši bolotša bana
ke ba bagolo ba ka ba ba hlôla. Go hlôla ga Mašoboro le
Mathumaša ke go ba tšhekga byalo le thumaša la ba le mpa. Taba
ewe ke bohloa, mohlang a bêlêgago ngwana ba swanetše gore ba
bolaê ngwana.

20

Ge kgoši e dumelane le morêrô wa lekgotla, ke moka ba botša
mašoboro le mathumaša gore kgoši e re ke tla le bolotša mowe ke
moka mathumaša ba thôma go topa marula, ba dira dirobe tše dikgolo.
Ge a budule ke moka ba kgobakana ba hlaba, tšatši lewe ba
hlabago makôkôrôpô o letša phalafala ya gore setšhaba se
kgobakane kgorong ya mošate. Ge ba kgobakane ke moka ba ka kolêla
mekgope ya bathubi ke moka Makôkôrôpô o šma pele ga setšhaba, o
re go bôna theeletšang, ke moka ba re tuu, a re, le bitšhiwe mona
ke kgoši o re tla le nwe mokgope wa bana ba lena ba re ba nyaka
go bolla. Ke moka ba tla re thôbêla ke gore ba dumetše. Ke moka
kgoši e swanetše go bolotša.

Ge bana e sale ba banyana, empa bathuba, kgoši ya bitša
lekgotla go ba botša ditaba tše, byalo morerong wa bôna, ba re e
sale ba banyana. Go tšwa taêlo e e rego mathumaša ba tôpê marula,
ke moka ba dira byalo, tšatši le ba nwago marula, lešaba ka moka
le swanetše go kgobakana, ke moka ba ba tsibiše gore kgoši e re
bana ba lena ba ntswenya, ba re ba nyaka go bolla, byalo kgoši o
re tlogang le bana ba lena le nyaga a ke nyake go bolotša, ke
moka ka morago ga mo ba feditše a go nwa ba tloga le bana ba bôna,
ke moka kôma a e bolle.

Malôpê ke a ge ba le ba bolla byalo lebaka le fihlile la

gore ba bine malôpê. Kgoši e swanetše go bitša lekgotla go ba
 botša taba e ya gore bo sele e be ke re bana ba ka topa marula a
 21 malôpê mowe gôna a gona morêrô wa selo, e no ba thobêla bo sele,
 ke moka ba ba neetša go tôpa marula a malôpê. Mohlang owe ba
 hlabago marula, tšatši lewe ba tla tsogago ba e nwa, ba tsibiša
 batswadi ba bana ke moka ba tlilo nwa mokgope wa bana ba bôna.
 Ka moswana ba bina malôpê ba bile ba neetša le sehlahle.

Kômêlêlô.

E na taba e bclêla ke lekgotla ga mmôgô le kgoši. Kômêlêlô
 e baka ke dilô tše go ntšha mpa, ditloo marapô, go ripa mogamaka
 le mokhudî.

Ditloo-marapô ke sebyalô se se gašiwago mo nageng e na,
 byalo sena le lebaka lewe motho a swanetšego go se gaša. Se
 gašywa ka morago ga mo ba lumile ngwaga o moswa. Ge motho a ka
 gaša pele ga gore ba lome ngwaga o moswa motho yowe ba mo
 hwetšana o molato.

Batho ba bogologolo e be ba hlompha molaô, e be ba sa gaše
 ba sešu ba loma ngwaga o moswa, ka baka la gore ba re wa gaša,
 22 di hlôla sefakô, se ka fotla mabêlê e sale thêbê.

Ka lebaka le go tsena thutô mo lefaseng le, monna ba re ke
 Makô Raganya le Sekaloko Masete ba ile ba gaša dilô tšewe
 mathomong ga ngwaga.

Byalo batho ba ba ba di bôna, ke moka ba thôma go ba ba a
 nega ge ba le dipitšeng tša mabyalwa, go fihlêla yo mongwe wa ba
 lekgotla a o kwa taba e, motho yowe wa go kwa taba e, ke Mošilo
 Pôpêla, ke moka a ya go bôna gore naa ke therešo a hwetšana gore
 ke therešo.

A tloga a ya a bega ditaba ga ntona Motabea Mašumu, Mašumu
 a iša ditaba mošate. Ba mošate ba roma Makôkôrôpô gore a bitše
 batho bawe a ya a ba bitša ga mmôgô le ba lekgotla. Ba ile ba
 sekiša batho bawe, gore naa molato keng legaša ditloo-marapô
 pele ga gore ngwaga o moswa o lumiwe, banna bawe ba ile ba bolêla
 ka gore, ke dijô le tšôna Modimo o re file gore selô se sengwe
 le se sengwe, ~~xx~~ se songwe, a a letsebe gore molaô gore ditloo-

23 marapô di gašiša ka morago ga mo go lumile ngwaga o moswa, ba re re a tseba, byalo, ba re ke sekgwa, lekgotla la be ga kgoši mantšu a banna bawe, byalo kgoši ya re yo mongwe le yo mongwe wa bôna o swanetše go ntšha kgomo, ga pe baê ba di tomolê, lekgotla la ba hlalošetša mantšu a kgoši.

Banna bawe ba ile ba tloga ba ya thopeng, ba gopola seema sa bagologolo se serego go nyatša kgoši ke go tloga, re swanetše go lefa molato o. Ba fetola gore re kwele, fêla re sa tšama re tia dikôta, ba iša mantšu go Morena, morena a re ba botšeng dikgomo tšewe ka moswana dia nyakêga. Ka moswana ba di tliša ke moka ba bolaya kgomo ka e tee, e ngwe ya ruiwa.

Mokhudi le Mogamaka, dilô tšena dinti tša tšôna ba loga diroto le dišego. Ke gore dinti tša Mogamaka ba loga diroto ka tšôna. Dinti tša Mokhudi ba loga dišego ka tšôna. Byalo a ba noripa ka mokgwa o ba ratago, gona le lebaka lewe ba ripago ka lona. Ba ripa ka morago ga mo ba lumile ngwaga o moswa, ka baka la gore ge motho a ka ripa pele ga gore ba lome, go thulêga phefô, e tloga ya tshinya dibyalô tša batho. Ge motho yowe a ka bôniwa ke molato wa kgomo ka gobane o nyaka go boliya lešaba la kgoši.

Go ntšha Mpa

Taba e na e baka kômêlêlô le ge moniši wa pula a ka leka ka matla gore ke neša pula a ka se ke a e kgona, ka ntle le gore ba be ba bônê mowe montšhi wa mpa a ba šupe mowe a go lahla ntshe, ke moka ba ê go fôka, pula e kgone e na. Motho yowe wa go ntšha mpa a ba modiri molato, ka gobane ditšaba di butšišwa ka sephiri, ke moka ba ya ba foka.

Fêla batswadi ba mosetsana ba swanetše go ntšha pudi ya go hlapiša mofuki diatla le yôna ke taba e e diriwago ka sephiring, ka gobane mong wa mosadi a o kwa taba ewe ke molato. Le gôna basetsana ba ka bolaya naga ka baka la gore maina a bôna a ka tshinyega, ka moswana ba ka gana bo bola.

Mosadi wa go hwa a na le mpa.

25 Yowe o swanetše go bega mošate, byalo kgoši e rome yo mongwe

wa lekgotla go bōna, ge ba boloka mohu yowe. Ka gobane molaō wa go mmoloka ba swanetše go mothula moya o tšwe, ba se ke ba mmoloka e le sepipimpi ka baka la gore pula e ka se ke yana, byalo gwa baka kōméléle.

Madutla.

Ke molaō wa gore ngwaga o mongwe le o mongwe, kgoši e kgowele madutla, ke gore morêrō o na o ile wa rēra ke kgoši le lekgotla kgale. Gore motho yo mongwe le yo mongwe ka morago ga punō ba dirê mabyalwa. Yo mongwe le yo mongwe o swanetše gorwala sethepana a iše mošate, sea mošate a ba galle, go ba ke sethepana se senyana go lukile yowe a rwalago ka se segolo le gōna go lukile kgoši ga e galle.

26

Madutla ba dira madutla ka baka la gore ge letšatši le fiša, ba re ge ba lēla kgoši ya se ke ya belaēla, e tsebe gore mabélē a na mong, le gōna e bile ke a ōna, ka morago ga pune ba tla mo dirēla madutla, le gona madutla a na a go nwe kgoši, go nwa bōna beng ba ōna, kgoši e nwa a basadi ba gagwe.

Boloi ke ditaba tšewe di boloēlago ke lekgotla leina, byalo bōna ge ba nyaka gore moloi a lefe ba mo lifiša ba mmotša gore tava e o se ke wa boeletša. Ge a ka boeletša gōna, o swanetše go a hlolēla polaō ka baka la gore a ka fetša setšhaba. Ka baka la gore ge ba ka di bolēla phatlalatša a di kwa a ka tšhaba. Byalo ka mosadi yo ba go ba ba re ke Malebonyane, mosadi yo o ile a loya, ba moswarēla ka go mo lifiša, hlōgō ya motho e lifiwa ka lesome la dikgomo le kgomo tše pedi.

27

Byalo a goma a boeletša a loya mosadi wa Phašuku Mohlabe, yowe leina la gagwe e lego Maseboko ngwana Maseōkōma, ba rēra gore a bolaiwe, o tsebe gore Phašuku ke wa lekgotla le ge molato o lebane yēna o swanetše gore a be gōna le ge e le ditaba tša mosadi wa gagwe. Mōtau Masete le yēna ditaba ke tša boloi bya mmagwe ka baka la gore ke wa lekgotla o swanetše gore a be gōna.

Ba rēra gore mosadi o swanetše gore a bolaiwe, fēla e be ba sa re gorēra ka mokgwa owe ba nape ba mmolaē e be ba thōma ka go roma Masete Magakala go tsibiša ba Magakala byalo kgoši ya

Magakala e romêle bahlankana ba yôna gore ba tle ba bônê ge motho a bolaiwa.

Matau go ba ke yo mongwe wa ga Masete a ya a seba mosadi gore ka moswana o bolaiwa ba Magakala ba tllile. Ke moka mosadi a tšhaba, ka gobane ge motho a ile a tšhaba a ba mošale morago mowe nageng ewe a tšhabetšeng go yôna, batho ba ntshe ba ka bôna, gore le a banyatša ka morago gwa tšwa marumo.

Ke ge lekgotla le gopola gore ke Matau a gore a tšhabe, ke ge ba re go Matau o swanetše gore wena o wa bolawa, Matau a ntšha moredi wa gagwe, a e fa ba ga Mohlabe, ba motšea molato o fêla.

28 Marumo a laola ke lekgotla ga mmôgô le kgoši. Byalo ge batho ba bôna gore ba bokete ba re fenya, bawe ba fenyiwaḡ ba swanetše go ntšha naka la tlou ke moka ba rapêlê ka lona. Naka la tlou ba ra mosadi, ke mo tibedi wa marumo.

Byalo ka morena Segopane ge a sa tšwa Tupatse a re ge a fihla segodikane a hwetšana kgoši Maboya ke moka a re go morena Maboya mphe tsela, kgoši Maboya a gana ke moka ba thôma ntwā. Maboya o ile a hlola Segopane, Segopane a bitša ba Magakala ba tla ba lwa ntwā ke moka ba fenya morena Maboya, Segopane a ntšha naka la tlou a fa ba Magakala. Ke moka ba ba dirile segwêra le ba Magakala ka baka la naka la tlou.

Ke lebaka lewe morena Segopane le lekgotla la gagwe ba rego ge ba šitile ke ditaba, ba fêla ba bitša ba Magakala ditaba tša boloi ga mmôgô le ge manaba a tsena nageng, le bona ba bitša ge dira di fihlile.

29

Peu.

Pele ga gore go tšwe peu lekgotla le hlohletša kgoši gore bosele, byalo ke moka kgoši ya laolêla peu, byalo ba lekgotla ba laêla ke kgoši gore ba tšane ba thiba difate ka dihlare gore phefô ya se ke ya tsena nageng.

Ke moka ka morago basetsana le bahlankana ba yo ntšha Kopyane, tšhemong ya Mohumagadi. Ke moka ka moswana lešaba ka moka lo thôma go lema. Ka lona lebaka lewe kgoši le lekgotla ba

swanetše go ntšha mahlō dinameng ba bōnē gore gwa se ke gwa ba le motho yo a swanetšego go ga ka ntšha morena, dilō ka moka tša dibe diswanetše gore di bolēlwe.

Maduma.

Lekgotla ge le dutši le a ka go fetane, ge motho a fihla a sa tsebe gore maduma a tsena ka mang le eona a sa tsebe le gore kgoši ke mang a swanēla gore mokete dumediša, e le gore a ka se ke a molēla ka leina o tla no bōna gore ke batagane naē ke moka a re a dumediše, ka gobane mohlomong o tla ra kgoši a re a
30 dumediše, byalo kgoši ya šita gore e tla dumediša mang ke moka ya fo homola, o swanetše gore dumedišanang dikgoši. Masete o tla tšea maduma a motho yowe a fa Pōpēla, Pōpēla a fa Mašumu, Mašumu a fa Morena, ke moka a goma gape ka tsela ya eona go fihlēla a boēla ga mo dumediši.

Lekgētho ke molaō owe o ilego wa rēra ke kgoši gamōgō le lekgotla, ka baka la gore kgoši ke kgwērērē phate madula e a dilwe. Le yēna o swanetše go hwetšana lekgētho ma felong a ngwaga o mongwe le o mongwe, ka go rialo mowe ke gore monna yo mongwe le yo mongwe o swanetše go ntšha pudī. Maduma ke a banna ba ba tšwago makgweng, ge a buile gae o swanetše go dumediša kgoši ka lesome go ba patši, gore kgoši e mo tsebe gore o buile.

Merērō ena ka moka ga yōna ba e rēra kgorong ya mošate, ewe e šetšego e ngodilwe ka matlakaleng a ka godimo. A ba e rere phatlalatša ba dula le kunutu la bona, mowe motho a ka rego ge a
31 fihla ke moka ba homola, a dumediša ka morago ga maduma ke moka ba motša gore re sa bolēla motho a re fe sebaka, ke moka a tloga a ya a dula kgolē le bōna.

Ka moferefere wa ba Makhutšwi wa Mantšana le Sekgalabyana go ba Sekōrōrō, batho ba re ke sekgowa, a ba sa hlōkōmēla gore morerong o mongwe le o mongwe ba swanetše gore ba be thopeng. Mantšana a re ke nna kgoši ka baka la gore ke laetšwa ke monna wa ka Rakgolokwana kgoši ya Makhutšwi, Sekōrōrō yowe leina la gagwe la baduledi e lego Sekgalabyana la Sekōrōrō o retše ke motho, ka leina la leloko la bōna ke ba ga Mahlō.

Mantšana ke mosadi, Sekōrōrō ke monna byalo a laêliwa selo, o tsebe manaka a pula a na le mosadi, manaka a na a pula ke manaka a ga Mohlabe. Setšhaba sa ga Mohlabe ka moka ga sōna ga mmōgō le kgoši ya ga Mohlabe ba éma le mantšana ka baka la manaka a pula.

32 Lekgotla la ga Mohlabe la kgobakana kgorong ya ga Mohlabe ba bolêla ka taba e ya mpherefere. E rile ba sa thoma go bolêla gwa fihla Mothoka yo ba rego ke Ngwanokotle yowe yêna ka noši a rego ke yêna lekwa mphathō wa gagwe. A fihla a dumediša, byalo ba bangwe ba re Mothoka yo nka be a re fe sebaka, byalo ba bangwe ba re ke mothoka a ne taba.

Ba tsena morerong wa bona mothoka a dutši nabō, mothoka a napa a no homola a theeletša gabotse, e ke ga dikwe, ba fêla ba mmutšiša gore a wa dikwa tše re dibolêlago, ke moka a re, mereeng, a diswiti swakore mereeng. Ba re re le botšitše gore ke mothoka a kwe selo.

Mowe morerong wa bōna ba rāra gore ba swanetše gore ka tšatši la tipe ba swanetše gore batle ba bolaê Sekgalabyana ke morêrō o ba rerilego le Mantšana gamōgō le setšhaba sa Makhutšwi ka gobane setšhaba sa Makhutšwi se se ntši e be seeme le Mantšana ka baka la gore bagologolo ba re kgoši ke pula.

33 Mothoka vola a re go tloga, a ya Makhutšwi a fihla a seba dira, a re go Sekōrōrō wa mpōna nna ke nna mothoka, fêla o theeletše sewe tlogo go botša sōna, a re sera sa gago se fedile ba re ka tšatši la tipe o swanetše gore o bolaiwe, wa mpōna ke thutše ditsebe ditsebe tša ka ke makgeretla byalo ka ge le bolêla byalo. A goma ka lebelo le bošego a boya gae. Ka letšatši lewe la tipe a se ke a tla, ke moka a ya makgoweng go dega gore nna ba nyaka go mpolaya, ke ge ba sa ya ga Mamabolo mowe ba re rego ke Hinisburg.

Ba ile ba sa dutše ba lebetše ba bōna lepošisa le fihla, la bitša Motlou, Mafōrōrō, Kgwadiamotse, Mantšana a ba šala morago, ba fihla, mowe ba bitšwago ntshe, Komosasa ya mowe ya re go banna bawe, yo mongwe le yo mongwe a ntšhe kgomo ba lefe Sekōrōrō ba

ba tsebe gore Sekôrôrô ke kgoši, ge e le Mantšana ke mohumagadi wa kgoši. Monna le mosadi a baile go fapana, ba no lwa ke moka ka mora a ba rapelana.

34 Le ga gole byalo, ba ile ba lefa, empa kgopolo ya bôna a ya ka ya lokologa gore Sekôrôrô ke kgoši, ba ile ba tšwela pele le go éma le Mantšana go fihlêla ba e hwa. Mothoka yola o ile a utiwa ke kgoši ke gore mola ba tsebe gore ke yêna a tšogo bolêla sephiri sa bôna e ka be ba mmolaile. Ditaba tšena di boletše ke yêna Ngwanokotle Mokhabêla yowe a ilego a tloga a le ga Mohlaba ka baka la go baka bogoši. A fihla mo nageng e, byalo ba Makhutšwi ba re go Mohlabe motho ke yowe wena mo a mogêle, a mo a mogêla ka matsôgô a mabedi. Kganthe o a mogêla noga ewe e tla go sokologa ya moloma.

Ke nnete ge bare mothoka a na bothokana. Batho ge badutše thopeng ya bona a bana molaô wa gore ba dumelle motho yo ba sa mo tsebego gore a dulê nabo, ba swanetše gore ba mo rake.

35 Ge lekgotla le ka re le rêra taba e ngwe byalo ba se ke ba kwana, kgoši e ba fa sebaka sa gore sepelang lo e kgcpola. Ka morago kgoši e tla goma ya ba bitša, ke moka ba goma ba se ke ba kwana, kgoši e tla ba e a bôna gore molaô o na a ba o nyake, byalo kgoši ge e holofetše gore molaô owe o swanetše gore o be gôna, e tla ba botša gore ke a le bôna gore molaô o a le o nyake, byalo ka go rialo mowe ke le botša gore molaô o na o swanetše gore o be gôna. Mowe a yago a šitwa ke ge a bôna gore lekgotla le lentši le gana taba ewe, go dumêla ka babedi. Gona dia napa tša fella mowe thopeng, tša se ke tša tsena pitšong, ka gobane pitšong ba tsentšha ditaba tše ba kwanego.

Taba ewe e reng le ge lešaba la pitšo le kgobokane, ke moka ba e tsentšha ke molato wa mo motho a fapane le yo mongwe, mowe ba nore go bolêla ditaba tša pitšo ke moka yo mongwe wa ba lekgotla a éma a re banna e ke le duleng fase, gona le molato, ba we ba nyakago go kwa molato ke moka ba dula fase, ba ba tlogago molato a o yo, ba no tloga.

Moputso.

36 Ba sekiši ba melato a ba putswi ka selo, moputso wa bōna ke ge ba ile ge ba sekiša melato, motho yowe a jago ke molato a lefa ke moka ba bolaya selo sewe mo lifiwa a tswaletsego kgōrō ka sōna, byalo yo mongwe le yo mongwe o swanetše go tloga le nama o fa bana ba gagwe. Motho yowe a yago a hwetšana moputso ke maditsela, yēna ge ba ile ba mo roma gore sepela o bitša mokete, ge a fihla a mmotša gore wa nyakega kgorong o swanetše go swara kgogo ya maoto a dipēra a mo fe.

Mohola go ba yo mongwe wa ba lekgotla ke gore batho ba swanetšego go tšhaba, wa hwetšana ba e nwa byalwa ke wena motho yowe o tla fiwago byalwa. Go byalo ka ge o ka hwetšana ba bolaille kgomo ba šetše ba e roretše ka gare ga ngwakō, wena ba swanetše go go sēgēla. Le ge e le gore wa hwetšana nama ba šetše ba e roretše ka ngwakong a ba sēgēle motho.

37 Sewe yo mongwe wa lekgotla a ka se hwetšanago mabapi le dilō tša kgōrō ke ge, a ile a ba le molato a kgopēla, ba mo fa ke moka a sa se buiša. Go byalo ka methélō ba swanetše gore kgōrō e ba thelle. Le lekgōtho bona a ba ntšhe ka baka la gore ba šomēla kgoši. Ge go bolla kōma, ba le ba swanetše go ba hlagolēla mašemo a bōna. Ke moka ke yōna meputso ya bōma.

Medirō e mengwe ya lekgotla.

Ge batho ba fapane ka mesela ya mašemo, ke gore lekgotla le swanetše go ya mowe ba fapani ba lemago, ke moka ba fihle ba a hlolle gōna. Mowe kgoši a e be gona, byalo ka ge mašemo ba ile ba a bēla ke lekgotla lona le tseba mesela.

Ge ba ile ba hwetšana gore yo mongwe o tabugile ba mmotša gore wena o na le phōšō o tabugile, molwane o tla mo le mo, byalo yowe ba mo hwetšaneng phōšō o swanetše go ntšha pudi. Pudi ewe a se ya kgoši ke ya lekgotla, ba yo e bolaya kgorong ya mošate ke moka ba ija. Kgoši ba fihla ba mmotša gore re hwetšane mokete a tabugile molwane byalo ra mosola o ntšhitše pudi, ke moka o tla re go lukile bana ba ka tšewe di tseba ke lena.

38

Mesela ewe ba yago ba nyaka di hlatse ke tšhemo ewe bana ba motho ba yago ba ripagana ka gare. Ka gobane ge mosadi a na le tšhemo, a beka ngwetši o swanetše go mosegela tšhemo ya gagwe, a goma a beka ngwetši wa bobedi, o swanetše go mo fa mowe a goba a lema, ka go rialo mowe ke gore ba phahlagane le matswalê wa gagwe. Mohlang a hwago ke moka betši ba šala ba baka mowe ba swanetše go bitša dihlatse, ka gobane yo mongwe wa motse o swanetše go tseba mowe mosela o tlogo. Le bawe ba go ba ba e ya ba hlagola ge ba dirile byalwa bya go hlagola, ba swanetše go bōna gamôgô le balimi. Ke tšatši lewe lekgotla le lona le tla tsebago mosela wa tšhemo.

Bakgōmana.

39

Bo kgōmana bo a tswallwa, motho o sele a ka se ke a ba mokgōmana. A na ke maina a bakgōmana, Phašuku Mohlabe, Lee Mohlabe, Fereka Mohlabe, Magotšane Mašumu, Mašošo Mašumu, Katsebele Mašumu, Mošilo Pōpēla, Motsebore Pōpēla. Batseta ba kgoši ke Sebatane Masete, le Butšwana Masete, bakgōmana ba ka motseng wa mošate ke, Mokaile, Maboi, Sepalo le Nkwane ke baratho ba kgoši. Phašuku, ke moahludi kgorong ya gagwe, ke motho yo a dulago motong wa matlapaneng. O tsene mona kahlolong, ka baka la gore papagwe Makgwapeng o ile a tswara setulo sa ga Mohlabe. Ka baka la gore ge motswaredi a ile a tswara gabotse, a fa mong wa sōna gabotse, ba swanetše gore ba mo fe boahlodi.

Ntšhobyane le yēna mola a se ke a dira mpherefere, e ka be ba ile ba mo fa boahludi kgorong ya gagwe. O ile ge a yo dula Mamuritane a ya ka baka la gore o ile a lwantšha Morena Sekwatapeng yowe a go ba a moswaretše setulo. Mererong ya lekgotla o be a sa tsene, ka baka la mōya wa gagwe wa go nyaka setulo.

Go beiwa ga Phašuku.

Ditaba di ile tša thōma di rēra ke lekgotla, byalo ba kwana gore o swanetše go hwetšana kabêlô ya papagwe. Ke moka ba bitša pitšo, ba tsibiša gore bawe ba le go motong wa Matlapaneng ba

40 ba swanetše goiša ditaba tša bona ga Phašuku. Dikgôrô tšewe di dulago Matlapaneng ke kgôrô ya ga Masete, Mathake, Šaai, Lewele, Thekwane Soodi, Mogale le Raganya. Ke tšona dikgôrô tšewe di bušago ke Phašuku Mohlabe. Ge molato o mongwe o ile wa mošita o iša mošate.

Lekgotla la kgôrô e na ya Phašuku ke Lee Mohlabe, Kopotša Mohlabe, Modišê Masete, Sebatane Masete, Mpe Šaai, Makadikwa Raganya, Mpyanyela Raganya le Sekwale Mathake. Ke bona ba a hludi ba kgôrô ya Phašuku, byalo lekgotla lena, mohlang ba ~~ya~~ yo a hlola ditaba ka mošate, le bona ba swanetše gore ba be gona.

Phašuku ke ngwana wa kgôrô, byalo ka ge e be e le ngwana wa Morena Makgwapeng, ka go rialo mowe ke mokgomana wa ka mošate, empa o feta ke Lee Mohlabe le Kopotša Mohlabe ka baka la gore ke bana ba Mamotetwa ngwana Mašumu ke mosadi wa Marebole wa pele. Phašuku ke motlogolo wa ga Morei.

41 Ka molaô kabêlô e na ya boahludi e ka be ba file Lee Mohlabe, byalo a baka ba dira byalo ka baka la gore, o be a ka kwa bose a tsoša mpheregere, a re le a ntseba gore kgoši ke nna, ka baka la gore mmame ke mosadi wa pele wa Mohumagadi Marebole.

Modirô wa gagwe ke go sekiša melato. Melato ya boloi a swanêla gore a e sekiše ka baka la gore ke molato o mogolo. Ge motho yo mongwe a ile a taboga molaô, owe o tšwago ka mošate o swanetše go moiša kgošing. Ditaba ge di ile tša mušita, yêna ka noši o diša mošate, a diši ga Mašumu byalo ka mantona a mangwe.

Phašuku a na temô ewe a ka a bêlago batho mašemo, ge motho a lla ka tšhemo o moiša kgošing, kgoši ke yona, e swanetšego go fa motho yowe tšhemo. A na temô ka baka la gore temô ya gagwe ke ya ka mošate, byalo ka go rialo mowe e laola ke kgoši.

42 Melato ya hlalanô, bohlotlolo, golwa, ke gore ya (madi) Mesela le melatwana e mengwe, o a e ahlola, byalo yowe ~~molato~~ molato o moswarago, ke moka wa lefa molato wa fêla. Ge a ka fo nganga, o swanetše go fitiša.

Mašumu ke yona ntona e kgolo ya ga Mohlabe, ~~ka~~ kabêlô, e be

agile motong wa mabotana a na le setšhaba se se ntšhi. Ke gore Mašumu le Mohlabe ke bana ba motho ka o tee, ke bana ba Segopane. Mogolo ke Mašumu, Mohlabe ke moratho, byalo Mohlabe a tšeela mogolwane bogoši ka baka la bo kwa ditašlo tša papagwe, ka baka la gobane bogoši bya kgale ke pula. Mašumu papagwe a ka a mo laêla ka gobane o be a sakwe sewe papagwe a goba a se bolêla, moratho a kwa ditašlo tša papagwe.

43 Ka gobane setšhaba se sengwe e be sere kgoši ke Mašumu, ka baka la gore ke mogolo, byalo se sengwe sere kgoši ke yowe a go laêla ke papagwe ka gobane le a tseba gore bogoši ke go tseba pula, byalo ge letšatši lefiša le tla lêla mang. Ba maroteng ke ge ba fihla ba re go Mašumu lesetša dikōmana tša gago, mahututu a lle seleteng ka se tee. Ke ge Mašumu a tloga le setšhaba sa gagwe a e ya Monamalla, ke moka Mohlabe a šala buša. Monamalla ba ile ba raka ke letšatši ba goma ba boêla, ke ge a fihla a re go moratho thobêla. Ke moka moratho a re go mogolwane o swanetše go ahlola batho ba gago, e tla nore ge di gošita wa kgoma o ditliša go nna ke moka Mašumu a re thobêla.

44 Mašumu o na letemô ya gagwe, ka go rialo mowe ge motho a lla ka tšhemo, Mašumu o na le maatla a go mo fa tšhemo mowe temong ya gagwe. Modirô wa gagwe ke go sekiša melato le lekgotla la gagwe, bawe maina a bona e lego, Mašošo Mašumu, Katsebele Mašumu, Patši Mašumu, Jacket Mašumu, Mabatla Maseôkōma, Mabuakanye Maseôkōma, Mokatšelo Maseôkōma, Pokolo Maseôkōma, Motala Mongale, Tsetsetse Mongale le Maforwane Tselane, kgoši ya kgôrô ewe ke Motabea Mašumu le bawe a ilego a ba bea gore ba lebelle meboto e mengwe byalo Makwale Šaai le Mpuru Lokweng, ke lona lekgotla la go ahlola melato kgorong ya Mašumu le kgorong ya mošate, makgotla a na a ngodilwego a tsena go sekiša melato.

Ba bangwe mo go bōna a ba tsene mererong ya lekgotla, mabapi le ketaba tša pušo. Batho bawe ba sa tsenego ke Mpe Šaai, Makadikwa Raganya, Mpyanyela Raganya, Sekwale Mathake, Motala Mongale, Tsetsetse Mongale le Maforwane Tselane.

45 Mpe Šaai ke mina tlou, byalo o ile a feta le morena Selote moratho wa Segopane ge a e ya Phalaborwa. Lebaka la gore a se ke a tsena lekgotleng ke gore ba gopola gore ke hlodi, le ge ba tseba gabotse gore ke leloko la bōna. Maforwane Tselane ke kgakgamothōpō, ka gobane ba bina phuti go ba tau, byalo yēna ke mothoka, o bile lekgotleng la ga Mašumu ka baka la medirō ya gagwe le go hlōka mereba. Dikgomo tša ga Mašumu e be go thapiša yēna le go dilimiša, kae le kae mowe ba go ba ba nyaka go mo roma o be a eya, byalo ka go rialo mowe a bile a tšhuba mollō kgorong ya ga Mašumu, batho ba bantši e be ba sa mo tsebe e be ba re ke Mašumj. Sekwale Mathake ke Mophalaborwa o bina noko, byalo le yēna o bile mo lekgotleng la kgorong ya Phašuku ka baka la gore ke se boledi. Motala Mongale, Tsetsetse Mongale, Makadikwa Raganya, le Mpyanyela Raganya ke ba bina kgomo (nare). Ba tsene mona makgotleng a na ka baka la tšeelano, ka baka la gore Pōpēla o ile go lesetsa go tšea mosadi ga malome wa gagwe ga Madiagane, ke moka a tšea mosadi ga Mongale, byalo batlogolo ba ga Mongale ke bōna bawe ba bēlēgago kgoši kgorong ya ga Mohlabe, madi e le a ga Pōpēla.

46 Bakgōmana ba na ba bile mona tulong e na ya bokgōmana ka baka la gotswalla. Byalo ka Mašumu ke kgošana e bile ke mokgōmana yo mogolo, le Pōpēla gamōgō le Masete. Kgōrō tšena ka moka ke teeng e tee, ke bōna matebele ka nama, byalo ka ge ba e tšwa Tebeleng, go kwa gala gore ba ile ba fapana le Mozilikase ge ba tloga ga zulu.

Gona le batho bawe ba ga Mohlabe ba tšerego basadi go bōna, byalo ka Morei Mabakane, Raganya, Moeng, Ratšhoši, Šaai le Sekgobele ge Mohlabe a ba lebeletše o re ke ba ga makgolo. Ka baka la gore a se leloko la kgōrō e na ya ba bina tlou a ba tsene lekgotleng la sephiri. Empa ge e le melato ewe e sekiwago kgorong ba ka ba gōna.

Ka tswalanō e ya bōna, ke gore Mašumu ke yo mogolo go feta kgōrō tšena, Pōpēla le Masete ke gore go kwagala gore Masete ke lekgothwane. Byalo lekgothwane ke motho yo a rategago kudu, ka

baka la gore, ge mosadi a na le bana ba bahlankana ka babedi. Ba palakana yo mongwe a ga wa gagwe motse, mmago bôna o swanetše go latêla lekgothwane mowe le dutšego.

47 Masete ke motseta wa mošate, ke yêna yowe a tšhubêlago kgoši mollô, e bile ke yêna morumiwa yo mogolo, e seng ditabanyana, ditaba tše dikgolo, tšewe a di rwalago a di iša magakala. Mokgômana, ga gona selô sewe ba ka mo fago batho ba gagwe kantle ga taêlo ya kgoši, dilô tše byalo ka dibegô tša mabyalwa, lehlakori, le lekgetho.

Dibego tša Mabyalwa, di swanetše go ya mošate, fêla ge mokgômana yo mongwe a ka tšea se sengwe a nwa o swanetše go tsibiša mošate gore ke ile ka kwa tlala byalo ka tšea sebegô sa mokete ka nwa. Ke ngwana wa gagwe kgoši a ka se ke a mea molato. A ka mea molato ge a ka re go nwa a se ke a epega, gôna mowe kgoši e tla bona gore wa nyatša, ka go rialo mowe a ka mo lifiša ka mokgwa o a ka kgonago.

48 Lekgethô le Mahlakori o na a swanetše go išiwa mošate, le ge motho a ka dira byang le byang. Mabapi le lehlakori, motho yo a ka fotšeago a ja ke Mašumu fêla le yêna o swanetše go tsibiša. Mohlang a bolaya kgomo o tla ntšha lehlakori le letsôgô a iša mošate.

Tšhelete ge ngwana yo mongwe a ka fofa moeta pele wa gagwe, tšhelete a ka se ke a iša mošate ka gobane ke mphô ewe a filego ke ngwana wa gagwe. Mokgômana yola wa go nwa sebegô sa byalwa o swanetše gore mohlang owe mosadi wa gagwe a dirago byalwa ke moka a rwale ka pitša e kgolo a iše mošate.

Ke gore go hlomphiwa ke kgoši go bose kudu, ge o ile wa tšea se sengwe sa dibegô wa ja, a se ke a go fidiša. Le ge e le magapa a mabedi a magolo a byalwa a ka fo rwala a iša, mabapi le go nwa sebegô sa goya mošate.

49 Mokgômana yo mongwe le yo mongwe o swanetše go hlompha kgoši gamôgô le lekgotla, ge a saka a dira byalo, a ba le môya wa go nyatša lekgotla ka baka la bokgômana bya gagwe, ke gore a nyatše lekgotla fêla, o nyatša le kgoši, ka go rialo ba swanetše gore ba

mmotše gore a dulé ka lapeng la gagwe. Ke moka ditaba tša merêrô ya lekgotla gamôgô le kgoši a ka se ke a tsena.

Mowe a ka tsenago ke ge ba sekiša melato, yôna ge a bolella thekô, banna baka se ke ba šala ditaba tša gagwe morago, ba tlo no fêla ba re ke la kgorong, lentšu la kgorong a le šalwe morago. Ka baka la gore o tsweletšwe mo bokgômaneng, a ka no ba a rapêla ke moka ba mo swarêla, a boêla a tsena lekgotleng.

Phedišanô ya Ditšhaba.

Baeti.

Motho fêla ge a ile a étêla ke baeti, o swanetše go tsibiša mokgômana yo a lego kgaufsi le yêna, byalo yêna o tla iša mantšu awe mošate. Sena madi a se swarege ka gobane ge o ka fo homola, yo mongwe ge a ka hlagêla ke kotse o tla šita go mmege ka mošate.

50

Motho a lahlege, o lahlêga a sa phela, ge a ka hwa o tla bona ba gabo ba fihla, le ge e be ba sa morate ka letšatši lewe o tla bona ba morata, ba tlilo go dira molato wa gore o bolailwe. Le ge moeti a bigilwe le ge a babya ba swanetše go bega ka mošate, gore le bôna ba dule ba tseba gore moeti wa babya. Bakgômana gamôgô le kgoši ke tšôna diphemô tša gago.

Go byalo ka monna yo mongwe wa gotšwa ga Motšatši Bolobedi, leina la gagwe a ba le tsebe gabotse, fêla ba mmitša ka leina la modirô wa gagwe. Modirô wa gagwe e be e le gologa maselo le dihlaana, byalo ka go rialo mowe e be ba re ke Mmamaselo.

Monna yo o ile a fihla mo le mosadi yo ba rego ke Mamodipa ngwana Nkwane. Mosadi yo o belegile mo nageng e, byalo a tšeiwa Bokgaga, monna wa gagwe a re go hwa ke moka, mosadi a boya ga gabo, ke ge a e tla le monna yo, ke moka Nkwane a dumedišetša kgaitšedi ya gagwe, ba mo fa tšhemo, monna a no dula lapang la Mamodipa.

51

Monna yo Mamaselo, a tšwela pele le modirô wa gagwe wa maselo le dihlaana, a bapatša, empa e be e le sekôka, a bolaya ke mahubeng, byalo x ka morago, a tlogêla Mamodipa a ya a dula le Mathuhu yowe a tšerego ke ba ga Raganya.

Monna wa Mathuhô o sa phela, empa o dutšhi bogwaragwara ka Kolwe, leina la gagwe ba re ke Makgitlele. Byalo moratho wa gagwe ke Makhukhô, Makhukhô a re go Mamaselo, o tsebe gore mosadi yo o na le monna wa gagwe, byalo mosadi a re go Makhukhô ge o raka monna yo nna ke moka ke tla tloga ka ya le Mapolantane. Makhukhô a re go monna o swanetše gore o loge maselo a mabedi le hlaana tše pedi ro gobega ka tšona mošate, monna a dira byalo.

52 Ke moka a tšea monna a fihla naê kgorong ya Phašuku, a fihla a bega Mamaselo ka modirô wa gagwe, Phašuku a tšea leselo le hlaana, a dibe a ka ngwakong wa gagwe ke moka a feta nabo a ya nabo mošate le leselo le hlaana a fihla a bega moeti, gamôgô le modirô wa gagwe. Kgoši ya a mogêla Mamaselo. Mamaselo a dula motseng wa ga Raganya, a loga ditselo le dihlaana ka mokgwa o a kgonago, a di bapatša batho ba diwela godimo ka go dirêka.

Monna yo Mamaselo go be go sena le monna wa gabo yowe a go ba a e tla a mōna, go bōnagala gabotse gore monna o lahlegile. Sehuba sa mogolêla, ke moka monna a babya, Makhukhô a ya a bea ka ona mokgwa o la a ilego a bega ka ona, ba mošate ba dula ba tsibile gore wa babya.

53 Mamaselo a hwa, byalo Raganya a kitima a tsibiša ba mošate gore motho yola ka go tla ka mmege fa a sa phela, kgoši ya ntšha banna ke moka ba ya ba boloka hlôgô e we ya Balobedu, ba roma banna gore ba tšame ba nyakiša ba gabo, ba ya le mosadi yola Mamodipa a go tla naê, byalo Balobedu ba tšwa bahubatšitše mahlô, ge ba fihla ba dumediša ka morago ba nyaka go tseba lehu la motho wa bōna, byalo kgoši ya re motho re no bōna a e tla mo, byalo a epega gore ona le modirô wa gagwe wa go loga Maselo le dihlaana, byalo motho a rakwe e se phôôfôlô ka mo dumella gore a tšwele pele le modirô wa gagwe.

Balobedi ba ile ba fela maatla, ke moka ba re morena re kwile, byalo e be re nyaka go bōna lebitla la motho wa rena, ke moka ba ba iša baya ba le bōna. Ge ba tšo boya lebitleng ba re re nyaka go bōna thoto ya gagwe ka baka la gore o be a na le modirô, ba ile ba ntšha maselo le dihlaana le diponto tše hlano

54

dinago le sekhušumane (25:2:0) ke moka ba ntšha tše pedi ba fa kgoši, ke gore ba mohlapiša diatla tša mo a bulukile motho wa bōna a saka a ja ke dirwa, ponto e ngwe ba fa mosadi yowe a go ba a dutši naš, ba bula difate ke moka ba tloga.

Raganya a Šala a ntšha kgomo a e hlaba ke ya go hlapiša banna bala ba go roma ke kgoši go tla go boloka mohu. Gela Raganya a se ke a bega, lehono Raganya nkabe a ile a ba le molato, o be a tla lefa hlōgō ya mohu, a ba a ya a lefa ka mošate a lefa go se begē kgomo.

Motho wa Ditšhaba.

Motho yo mongwe le yo mongwe yowe a tšwago a sepela a fihla a tsena mona nageng ena, o swanetše go bigiwa, goba o tlile ka modirō wa gagwe, ba swanetše gore ba hlaloše modirō wa gagwe. A dumelle ke kgoši ke moka a tšwele pele le modirō wa gagwe ka kwanō ya kgoši. Batho le bōna ba ka se ke ba moubēla.

Mafulō a dikgomo.

55

Batho ba ile ka mebotwana, byalo ka go rialo mowe moto o mongwe le o mongwe gona le mafulō a dikgomo. Maina a meboto ke a na, Ntswaneng, Pōtwaneng, Matlapaneng, Letlading, Mabotana, Šaleng, Mahlomelong, Mohume le Seduma le Lekhane, mebotwana e go dula batho go yōna, byalo ka moto wa Ntswaneng go dula ba ga Mohlabé. Moto wa Pōtwaneng go dula ba ga Mohōfe. Moto wa Matlapaneng go dula Phašuku Mohlabé. Letlading go dula ba ga Mabakane, Mabotana go dula ba ga Mašumu, Šaleng go dula ba ga Šaai, Mahlomelong go dula ba ga Lokweng, Mohume go dula ba ga Maseōkōma, Seduma go dula ba ga Moeng, Lekhane go dula ba ga Mohlabé wa Buritše, Malōbē go dula ba ga Raganya.

Bogologolo mafulō a dikgomo e be e le a magolo, difula go sobella kgogo ya lla, ke gore dipolaseng tšewe Maburu lehono ba ditšerego, kgogo ya lla ke polaseng ya (Metzi). Maraka a we a goba a fula mowe ke maraka a moto wa Mabotana le Letlading.

Ga Mametzi ke gore ke polaseng ya Lorraine, mowe e be go fula maraka a meboto e na, Lekhane, Mahlomelong le Malōbē. Lekane ke polaseng ya Strasburg, ke mafulō a dikgomo tša Šaleng

56 le ba Kgorong.

Ntswaneng le Phôtwaneng maraka a bôna a be a fula ka thabeng, mebotong ya Moleng le Ntswelekgwedi. Mohume le Seduma maraka a ntshe a fula mebotong ya Magokolo. Dikgomo e be difula ka go e ketla, mowe go senang le motho yowe a ka bago a re dikgomo ditabugile polase.

Matšatši a gore bo mmaka naga gore ba fihle, bawe e lego Maburu, ba reka dinaga, ke moka ba ripaganya ka mokgwa o ba tsebago. Ba thôma gore dikgomo a ditabogele ka dipolaseng. Ka baka la go hloka dihlabani ke moka ba napa ba tšea dinaga tša gešu. Naga ga e rekwe e reka ke madi, e fêla banna bawe ba re fentše, ka baka la dihlabani tša bôna.

Dikgomo ka moka ba thôma go difudiša ka dithabeng. Bawe ba lego kgole le thaba, ba difudiša mebotwaneng ya kgaufsi le magae. Dikgomo tša Saleng, Mabotana tša fula motong wa Matsebe le ga Manoko.

57

Ditšhabana, Swaranô ya tšôna.

Ditšhabana tšena dina le bagolo ba tšôna bawe e rego ge ba fapane ke moka baê ga bona, ba baahlole, byalo ka go rialo mowe, ga ba lobe pula, ba ya ga bôna ba êta pele, ba no fêla ba šekela gore naga e a hwa, mabêlê a hwa ka baka la letšatši, byalo lena le reng beng ba naga ga le no lebella naga e ya lena e hwa.

Yo mongwe wa ba bagolo o swanetše go ntšha kgomo a ê go loba, byalo ka Mašumu, Masete le Pôpêla, yo mongwe wa bona ge a ile a ntšha kgomo a ya go loba ke moka kgoši e swanetše go neša pula ngwaga owe ka moka ga ôna. Ngwaga o mongwe go swanetše go rwala yo mongwe, byalo byalo.

Ka mokgwa owe ditšhabana tšewe di swanetše go ba tšhaba, ke gore yo mongwe wa bôna ge a ka fihla mowe yo mongwe wa bona a na le byalwa go ba a hlabile kgomo ba swanetše go mosegêla nama e kgolo. Ge e le mabapi le byalwa o tla ba a nwa le byaka moseô.

58

Bôna ~~xxxxx~~ modirô wa bôna ke go lema mota, ke gore tšhemo ya kgoši. Ke gôna ba loba pula ge ba lema tšhemo ya mošate, mohlang ba lema yôna kgoši e swanetše go batlotša makhura, ke

gore ba swanetše go tšwa ba kgôtla boraga, pula e ba netše. Mowe o tla hwetšana motho yo mongwe le yo mongwe a thabile, ba re re tšwa moteng.

Ba swanetše go ntšha dibegô, byalwa ge motho a dirile o ntšha pitša e ya mošate ke sebegô. Ge a hlabile kgomo o swanetše go ntšha lehlakori leya mošate ke sebegô. Mašumu, Pôpêla le Masete ba ntšha sebegô sa byalwa ga tee mo ngwageng. Ke gore ba fô ôméla ba e nwa. Ke moka ka morago ba dira byalwa bo bontši ba rwala bo ya mošate, ke sôna sebegô. Sewe ba išago lebaka le lengwe le le lengwe ke lehlakori lona a ba swanêla go leja, ba leiša mošate.

59 Motho wa bona a ntšha naka la tlou, ke gore molato wa gagwe ke o mogolo. Byalo ka Magêkêtle Mabakane o ile a ntšha kgarebe a fa ba ga Mohlabe ka baka la boloi, byalo ba re ba moraka gore a é mmabaneng, ke moka a kwatamiša letôlô. Leina la kgarebe e be e le Ditšhila. Go byalo ka boloi bya Malebonyane mmagwe Matau Masete o ile a loya mosadi wa ga Mohlabe byalo ba re, ba swanetše go bolaya mosadi byalo a tšhaba ba re ba swanetše gore ba bolaê morwa wa gagwe Matau. Matau a ntšha letôlô molato wa fêla. Ke gore mona melaong ya sesotho, molato o mogolo kudu ke wa boloi, le go bea letšatši. Motho wa go bea letšatši ba re ge ba tšama ba laola ba mohwetšana ke gore motho yowe o swanetše go rakiwa, mohlomong banna ba noya bošego ke moka ba phetla.

60 Ditšhabanyana tše di swanetše go ya ntweng ge ntwa e hlagile, ge ba tšhaba goya, kgoši e ntšha batho ke moka ba tšama ba ba gôga, yowe ba hwetšanago a tšhabile ba swanetše go gapa diruiwa tša gagwe, ba yo dibolaya mošate. Byalo ka mokgalabye yo mongwe wa ga Sokane, ge dira ditšwa dia ntweng ya Matshipi, a tšhaba, ya ba o na lešaka la dipudi, ba gapa dipudi tše dingwe, ba ya ba dibolaya, ke moka dira tša tšwa.

Ge ba ile ba gapa diruiwa tša gago, wa se ke wa fihla mošate wa dilokolla, ba dibolaya ke moka molato wa gago wa fêla, a ba sana taba nago. Mokôlôkôto a boya gae a dula. Basadi ba fêla ba mokwêra ka gore ke monna moka mosadi monna wa go tšhaba goya

ntweng ke monna mang. A fêla a re ga bolepyega a ba ribege megopo. Lešaba le ile la fela ntweng ya Matshipi, mohlomong Mokôlôkôto e ka be a hwile gôna. Ke ge Mokôlôkôto a e theta ka gore ke nna Mokôlôkôto ke wa motho e ka ba wa kgomo ba ka fofotša, sebatana se byoi se tšhabiša letlalo la yôna.

Go ba setho sa setšhaba.

61 Makôkôrôpô o ile a thopiwa, monna yowe wa go thopiwa ke Motseri, byalo o ile a thopake Mamogagare Mašumu a fihla a mmege mošate, ke moka kgoši ya mo a mogêla. Modirô wa gagwe a ya ba molitši wa phalafala. Ke moka ya ba motho yo a dulago kgorong ya mošate. Go fihlêla Mamogagare a mo fa mosadi, mosadi yowe leina la gagwe ke Malephaka. Bana ba Motseri le Malephaka le bona ba gola ba le mowe kgorong ya ga Mohlabe. Modirô wa bona ba sa no dira o la wa papa bôna wa go letša Phalafala.

Ka baka la gore e be e le motho yo a go ba a phela mowe kgorong, a sena mokgwa, lehono batho ba bantši a ba tsebe gore ba ga Makôkôrôpô ba topilwe, ba hwetšana gore ke bona beng ba kgôrô, gamôgô le rena le nna e be ke sena tsebo lehono ke ne le hlaloganyo ya gore ba ile ba thopiwa.

62 Ge ba ile ba bitša pitšô, ke bona bawe ba swanetšego go hlalošetša batho sewe batho ba bitšetšwago sôna. Go byalo ka modirô ya mošate, Makôkôrôpô modirô wa gagwe ke go letša phalafala, ge batho ba kgobakane ke moka o ba šupa modirô owe kgoši e nyakago gore ba šome, byalo byalo. Ke ôna modirô wa gagwe. Byalo batho ba gopola gore ke yêna mong wa kgôrô. Ka gobane yo mongwe wa kgôrô, ge a ka êma pele ga lekgotla a re wa bolêla batho ba ka se ke ba kwišiša.

Ngwana-Mpomo ke mosadi yowe a ilego a thopiwa ke ba ga Masete byalo ba fihla ba ba bega mošate ba mo a mogêla, bawe ba rego ke bona ba ga Mohlabe, empa ga go byalo ke ba ga Mabakane. Empa bona a ba byalo ka Makôkôrôpô yêna Mabakane o nyaka go nama le to taboga beng ba kgôrô, Makôkôrôpô o hlompha lentšu le la gore mošutendi a name. Ngwana-Mpomo bana ba gagwe ba ile ba nyefolwa kudu, ka baka la mokgwa wa bona.

63 Mageketla ke ngwana wa Ngwana-Mpomo, byalo a taboga beng ba kgôrô, a ya a róbala le mosadi wa Mohumagadi Marebole yowe ba rego ke Mokgadi, a imiša mosadi, ge ba butšiša mosadi a re ke imišitše ke Mageketla. Ba ile ba raka Mokgalabye yowe ka mokgwa o mobe. Ke ge ba ba rēla leina lena la gore ke ba ga Mabakane a ra ngei kgopa se namēla le fagô bagolo ba sa le namele. Le lengwe leina la bona ba re ke ba ga Leake, ke ba ga Leake a ntšhana ba gešū ba hwile ba fedi, bangwe ke bo makoboga hlôgô, bangwe ba koboga mogwete, le lengwe ba re ke matsela nokana.

64 Le ga gole byalo, batho ba sa tšebe ka mokgwa owe kgôrô tšena di ilego tša hlaga ka ôna, e ka se ke ya ba sethō sa bogošing. Dikgôrô tšena tša nageng e, ka moka ga bona ke setšhaba sa ga Mohlabe, ka gobane ge o hlakana le yēna kudu basadi, ge o mo dumediša o tla kwa a re tlou, le ge motho yowe a mo dumedišago a sa bini tlou, ke molaô wa gore baane ka leina la phôôfôlô ewe e binwago ke kgoši. Lekgotleng go ba pitšong motho yowe a émago o fēla a re thobēla ba bina tlou go ba batubatse. Ge e le temeng ya letšema, mong wa tšhemo o fēla a ba leboga ka gore a gee ba bina tlou. Batho bawe gana mowe letšemeng a ba bini tlou ka moka go ba le yēna mong wa tšhemo a bini tlou, fēla ke molaô wa gore ba lebogē ka yōna tlou, ka gobane ba dutši lefaseng la ba bina tlou. Makôkôrôpô ba mo hlôkômēla kudu ge feta kgôrô ya ga Mabakane, ka baka la gore ge ba šetše ba rerile morêrô wa bōna, Makôkôrôpô o swanetše go tsibišwa pele ga gore lekgotla le bitšwe go ba pitšo go dirēla gore a tle a kgone go ba hlalošetša. Yēna ge a ka fotšea se sengwe sa dibegô tša kgoši a na molato.

Manyalong.

Ba swanetše go nyalana nabô, motho yo mongwe le yo mongwe yo yowe e lego mosotho ba swanetše go nyalana nabô. Byalo ka ge Mamogagare a ile a fa Motseri Makôkôrôpô mosadi. Kgôrô tšewe ba sa tšea nego natšô ke tša balaudi ke gore bathoka, ba byalo ka kgôrô tšena Maletso, Seleise, Malesa, Magomane le Tselane.

65 Kgôrô tšena ke bathoka, e nore ge ba fihlile mo nageng e na ba kgaola matšobô byalo ba tšwara makgeswa. Ke gôna matšatši a no ba tšeanago nabô, ka gobane bothoka bo phumugile. Ga na lehono ge o ka re ke wena mothoka a ka lwa nago.

Mageketla e be a swanetše gore e be motho yo mogolo go feta Makôkôrôpô byalo ke ba ga Mabakane ba nyaka kudu go ba ba bagolo go feta beng ba bona ba mo raka ka kgorong, a se sa tsena. Ge motho a ile a se ke a šoma gabotse ba swanetše go mo raka nageng. Motho yo a ya go a bolaiwa ke motho yo a ilego a loya motho yo mongwe.

END 808